

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ชุดภูมิปัญญา

หมอดินเคมตรกรไทย

www.idd.go.th

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน กรมพัฒนาดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การจัดการดินเพื่อปลูกผักและไม้ผลอินทรีย์

สวนปุ๋ยชีวภาพ
พัฒนาระบบ

การปลูกผักและไม้ผลอินทรีย์ คือ การปลูกผักและไม้ผลที่มีระบบการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมรักษาสมดุลธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ หลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมีหรือสารกำจัดศัตรูพืชต่างๆ โดยหันกลับมาใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ไก่กลบเศษพืช และปุ๋ยชีวภาพในการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อให้ผักและไม้ผล มีความแข็งแรง เจริญเติบโตได้ดี และให้ผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษและไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

ครูสมหมาย หนูแดง หมอดินอาสา ตัวอย่างของกรมพัฒนาดิน อยู่บ้านเลขที่ 19 หมู่ 8 ตำบลหนองแขม อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีแนวทางการทำเกษตรอินทรีย์โดยมีการเรียนรู้ **การทำปุ๋ยหมัก การทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำ การไถกลบวัชพืชเพื่อเพิ่มปุ๋ยให้กับดิน การไถกลบพืชปุ๋ยสด และการปลูกสมุนไพรร** ได้แก่ กระเพรา ตะไคร้ โหระพา ผักชี และต้นหอม ซึ่งเป็นพืชที่ปลูกได้ง่าย รวมถึงการปลูกผักและไม้ผลอินทรีย์

การผลิตปุ๋ยคอก โดยใช้สารเร่ง พด.1

■ ส่วนผสมในการผลิต

1. มูลไก่ 300 กิโลกรัม
2. รำละเอียด (รำข้าว) 30 กิโลกรัม
3. สารเร่ง พด.1 1 ชอง (100กรัม)
4. ฟางข้าว (ใช้สำหรับคลุมกองปุ๋ยหมัก)

■ วิธีทำ

1. ผสมมูลไก่ รำละเอียดและสารเร่ง พด.1 ให้เข้ากัน รดน้ำปรับความชื้นประมาณ 60%
2. ตั้งกองปุ๋ยคอกให้สูงประมาณ 30 เซนติเมตร
3. นำฟางข้าวมาคลุมกองปุ๋ยคอกไว้เพื่อรักษาความชื้นและธาตุอาหารในกองปุ๋ยหมัก
4. ในระหว่างการหมักไม่ต้องกลับกองปุ๋ยคอก
5. ปล่อยให้เกิดการย่อยสลายเป็นเวลา 7 วัน จึงนำไปใช้ในการปลูกพืชได้

■ การใช้ประโยชน์ของปุ๋ยหมัก

1. การเตรียมแปลงเพาะกล้า ใช้ปุ๋ยหมักอัตรา 1 ตัน/ไร่
2. ช่วงการเจริญเติบโตของพืช ใช้ปุ๋ยหมักอัตรา 1 ตัน/ไร่

เกษตรอินทรีย์ ไม่ใช่สำหรับพืช ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักคือชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การจัดการดินเพื่อปลูกพืชและไม้ผลอินทรีย์

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำในการปลูกพืชและไม้ผลอินทรีย์

1. ก่อนระยะการเก็บเกี่ยวพืชผักและไม้ผล ควรฉีดพ่นปุ๋ยอินทรีย์น้ำทุก 7 วัน หรือรดลงในดิน บริเวณโคนต้นไม้ผล เช่น มะละกอ และชมพู่
2. ในการปลูกถั่วฝักยาวจะใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่ประกอบด้วยไฮโก้และปลาหมัก ที่เจือจาง 1:1,000 ฉีดพ่นทุก 7-10 วัน ซึ่งปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากไข่ จะช่วยเร่งการออกดอกผลได้ดี เนื่องจากมีฮอร์โมนจิบเบอเรลลินสูง

การผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากไข่ไก่ โดยใช้สารเร่ง พด.2

■ ส่วนผสมในการผลิต

1. ไข่ไก่ (รวมเปลือก) ซึ่งปั่นให้ละเอียดแล้ว 50 ฟอง
2. ดับ 3 กิโลกรัม
3. กากน้ำตาล 3 กิโลกรัม
4. สารเร่ง พด.2 1 ชอง (25 กรัม)
5. น้ำ 20 ลิตร

■ วิธีทำ

1. นำไข่ไก่ที่ปั่นละเอียด ดับ และกากน้ำตาลลงในถังหมักผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน
2. ละลายสารเร่ง พด.2 จำนวน 1 ชอง ผสมในน้ำคนให้เข้ากันนาน 5 นาที จากนั้นเทลงในส่วนผสมของไข่ไก่และดับ แล้วคนให้เข้ากันอีกครั้ง พร้อมกับเติมน้ำให้ครบ 20 ลิตร
3. ปิดฝาไม่ต้องสนิท และตั้งทิ้งไว้ในที่ร่ม 20 วัน (จนไม่ปรากฏฟอง)

การจัดการวัชพืช

1. ปล່อยให้วัชพืชสูงจนออกดอกแต่ยังไม่มีเมล็ด ถ้าปลูกพอเทืองด้วย ให้ไถกลบเมื่อพอเทืองออกดอก
2. ตัดต้นวัชพืชตรงบริเวณโคนต้นพร้อมกับต้นพอเทืองด้วยเครื่องตัดหญ้า
3. จากนั้นใช้รถไถทำการไถกลบลงดิน
4. ตามด้วยใส่ปุ๋ยหมักอัตรา 1 ตันต่อไร่
5. แล้วจึงไถพรวนอีกครั้ง
6. ฉีดปุ๋ยอินทรีย์น้ำเจือจาง 1:200 พ่นให้ทั่วแปลง
7. หมักทิ้งไว้ ถ้าให้น้ำ 2-3 วัน จะสามารถทำการปลูกพืชได้
8. ทำการใส่ปุ๋ยหมัก 1 ตันต่อไร่ในช่วงก่อนปลูกพืช และช่วงระหว่างการเจริญเติบโตของพืช ■

หมายเหตุ : ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้พัฒนาสารเร่งให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้สารเร่งซุบเปอร์ พด.1 ทดแทนสารเร่ง พด.1 และใช้สารเร่งซุบเปอร์ พด.2 ทดแทนสารเร่ง พด.2

■ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ -

- สำนักเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน โทร 0-2579-0679
- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

ข้อมูลจาก : คู่มือผลิตภัณฑสารเร่ง พด. กับภูมิปัญญาเกษตรกร กรมพัฒนาที่ดิน 2549